

Rapportage 2023 Amersfoort

Wonen en Zorg 2040

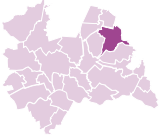
**Samen voor
toekomstbestendige ouderenzorg**

De juiste ondersteuning en zorg
voor iedereen

*Project in het kader van de Krachtig Verbindende
Toekomstvisie Utrecht*

24/01/24

Inleiding | Begin 2022 zijn activiteiten van het programma *Wonen en Zorg 2040* gestart in de gemeente Amersfoort. De resultaten van deze activiteiten staan in deze rapportage en zijn te vinden in de documenten van gemeente Amersfoort.

AANLEIDING

De dubbele vergrijzing en het toenemende aantal ouderen met een zware zorgvraag, zorgt voor grote uitdagingen voor de ouderenzorg, ook in de regio Utrecht. Intramurale ouderenzorg wordt niet verder uitgebreid (WOZO-brief). Dat betekent dat de volledige toename van de vraag naar wonen met zware zorg door de vergrijzing in het woningbouwregime (thuis) moet worden beantwoord. “Thuis” kan dan de eigen woning zijn of een nieuwe/andere zorggeschikte of geclusterde woonvorm. De gezamenlijke ouderenzorgorganisaties in Utrecht hebben, mede op initiatief van Zorgkantoor Utrecht, de handen ineengeslagen en een Krachtig Verbindende Toekomstvisie Utrecht 2030 opgesteld. Het Project Wonen en Zorg 2040 is een van de projecten onder deze vlag.

DOELSTELLINGEN

Ondersteuning en inspiratie bieden, zodat de deelnemende organisaties de aanstaande markttrends het hoofd kunnen bieden, zodat de inwoners van Zorgkantoorregio Utrecht de best mogelijke zorg in de best mogelijke setting, vooral op de lange termijn, kan worden gegarandeerd.

AANPAK

Wonen en Zorg 2040 kent drie programmalijnen, namelijk:

- A. Kennisdeling en analyse:** deze programmalijn bestaat uit 1) Het inventariseren en verzamelen van informatie vraag en aanbod; 2) Deze toegankelijk maken op gemeentelijk en subregionaal of regionaal niveau, door middel van een online kennisbank vraag en aanbod; 3) In samenspraak met de deelnemers de “gap”, de discrepantie tussen aanbod en vraag in beeld brengen; 4) Speerpunten formuleren per gemeente / subregio en zo nodig regio.
- B. Visie op oplossingsrichtingen en inspiratiesessies:** deze programmalijn bestaat uit 1) Inventariseren en verzamelen van inspirerende voorbeelden lokaal, regionaal en buiten de regio; 2) Toegankelijk maken op gemeentelijk en subregionaal niveau, door middel van de databank en matching; 3) Inspiratiegesprekken en -bijeenkomsten met zorgorganisaties (en stakeholders) over zorg(oplossingen) in de toekomst; 4) Identificeren van lokale en regionale projecten en kansen.
- C. Processen en projecten:** deze programmalijn bestaat uit 1) Ondersteuning bij samenwerking tussen stakeholders; 2) Identificeren van projecten; 3) Ondersteuning zo nodig bij regionale afstemmingsvraagstukken, zoals arbeidsmarkt en speciale doelgroepen.

Deze rapportage is onderdeel van programmalijn B en is het resultaat van kennissessies in de gemeente over inspiratie, oplossingsrichtingen en samenwerking voor het realiseren van het woonzorg aanbod in relatie tot de opgave.

Kijk wat we met elkaar kunnen doen op

toekomstbestendigeouderenzorgutrecht.nl/wonen-en-zorg

Dit is een boodschap van het Project Wonen en Zorg 2040 van de IVVU. Mogelijk gemaakt door Zilveren Kruis Zorgkantoor.

Scan de code

SAMENVATTING | Op deze pagina staan de belangrijkste onderwerpen van deze rapportage samengevat

OPGAVE

De vraag naar wonen met zware zorg tussen 2020 en 2040 groeit door de vergrijzing sterk. Zonder aanvullend beleid komt Amersfoort in 2040 zo'n **1.177** verpleeghuisplaatsen tekort.

KERNTEAM

Gemeente

Corporaties | ontwikkelaars

Zorgkantoor

Zorgorganisaties

Amersfoort

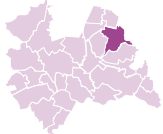
PROJECTEN UIT HET UITVOERINGSPROGRAMMA

1. Toevoegen van geclusterde woonvormen voor ouderen
2. Detailleren huisvestingopgave 24-uurzorg
3. Onderzoeken waar verpleeghuizen een verbindende rol kunnen spelen in de wijk.
4. Onderzoeken het passender en geschikter maken van woningen
5. Bewustwordingscampagne prettig ouder worden + onderzoek terugbrengen seniorenwegwijzers
6. Ontwerpeisen voor de leefomgeving
7. Omzien naar elkaar
8. Inventarisering van ontmoetingsruimten in wijken

PROJECTGROEPEN

In april 2022 is de uitvoeringprogramma Wonen en Zorg van gemeente Amersfoort opgesteld. De concretisering en uitvoering van de actielijnen uit het uitvoeringsprogramma wordt gedaan in 8 projectteams waarin deelnemers uit het kernteam van het programma wonen en zorg samenwerken.

Proces | In 2022 is er vanuit het Project Wonen en Zorg 2040 ondersteuning geboden bij het opstellen van het uitvoeringsprogramma door het delen van kennis en inspiratie, onder andere door het organiseren van een kennissessie

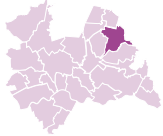
ACTIVITEITEN

- = Kennissessie georganiseerd door gemeente Amersfoort
- = Werkgroep georganiseerd door gemeente Amersfoort

In gemeente Amersfoort zijn er geen inspiratiesessies georganiseerd vanuit het project Wonen en Zorg 2040. De gemeente heeft samen met alle stakeholders kennissessies georganiseerd. In deze kennissessies zijn acht actielijnen uit het uitvoeringsprogramma wonen en zorg uitgewerkt in een projectcanvas per actielijn. Tijdens de kennissessies is er kennis uitgewisseld over specifieke lopende en startende projecten en initiatieven. Deze projecten zijn in beeld gebracht tijdens de kaartsessie, de gemeente heeft dit uitgewerkt in een dashboard met het (toekomstige) aanbod van wonen en zorg in Amersfoort.

Vanuit het project Wonen en Zorg 2040 is er inhoudelijke ondersteuning geweest in de kennissessies door het delen van de kennis over de opgave (a.d.h.v. de dashboards van Sinfore) en de aanpak (actieve inbreng tijdens de eerste kaartsessie), en er is meegedacht over oplossingsrichtingen. Daarnaast is er inhoudelijke ondersteuning geweest bij een van de actielijnen, de werkgroep 24-uurszorg, in de vorm van voorzitterschap van de werkgroep 24-uurszorg.

Opgave in de gemeente Amersfoort

GROEI VAN OUDEREN MET EEN ZWARE ZORGVRAAG 2040 VRAAGT OM ADDITIONELE WOONZORGPLEKKEN

- De vraag naar wonen met zware zorg tussen 2020 en 2040 groeit door de vergrijzing sterk; zonder aanvullend beleid komt Amersfoort in 2040 zo'n **1177** verpleeghuisplaatsen tekort.

WOONDEALS EN PROGRAMMA WONEN EN ZORG VOOR OUDEREN

- In 2022 en 2023 zijn er 35 regionale woondeals getekend door de minister om het landelijk woningtekort op te lossen. Via deze woondeals kunnen er 936.349 woningen worden gerealiseerd.
- In de provincie Utrecht zijn drie regionale woondeals opgesteld en gaat het om de bouw van ruim 83.500 nieuwe woningen in de periode 2022-2030. Onderdeel van deze deals zijn ook de bouw van zorggeschikte woningen.
- Het kabinet heeft de ambitie om binnen zeven jaar 290.000 woningen te bouwen geschikt voor ouderen. Deze ambitie is vertaald naar 170.000 nultredenwoningen, 80.000 geclusterde woningen en 40.000 verpleegzorgplekken. En specifiek voor Amersfoort; 1435 nultredenwoningen, 580 geclusterde woningen en 300 verpleegzorgplekken

OBSTAKELS IN DE WONINGBOUW

- Belemmeringen zoals: wetten, praktische bezwaren, hoge bouwkosten, opgelopen rente en personeelstekorten staan het realiseren van de plannen van de Rijksoverheid in de weg. Hierdoor is er in de toekomst meer zorg thuis nodig in de oorspronkelijke woning. Creatieve ingrepen en nieuwe denkrichtingen zijn essentieel voor het oplossen van deze woonzorgvraagstukken.

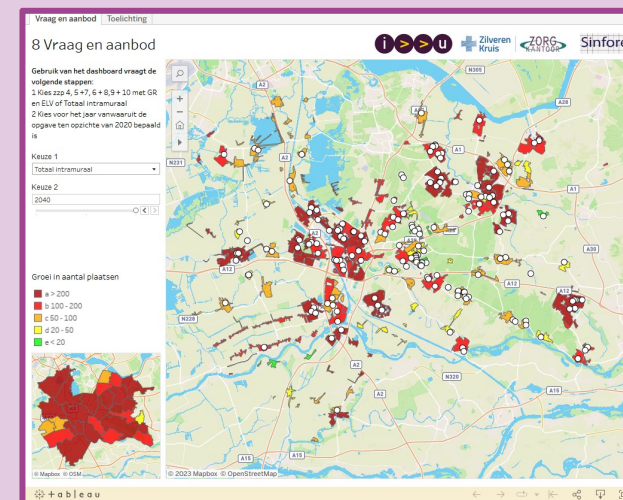
ALLEEN WONINGBOUW IS NIET GENOEG

- De komende decennia stijgt het gebruik van de zorg sneller dan de groei van de economie en vooral van de beroepsbevolking. Daardoor komen de grenzen van de financiële, personele en maatschappelijke houdbaarheid van de zorg steeds meer in zicht. De oplossingen van de verzorgingsstaat volstaan daardoor niet meer voor de toekomst. Indien we dezelfde oplossingen blijven bieden door bijvoorbeeld de verpleeghuiscapaciteit gelijke tred te laten houden met de vergrijzing, dan loopt het systeem vast. Niet alleen worden de kosten hoger, maar er is ook onvoldoende personeel om de zorg en ondersteuning te bieden. Alleen woningbouw programmeren is dus niet genoeg. Samenwerking is nodig met zorg- en welzijnsorganisaties, huisartsen en andere relevante partijen, ook om de vraag naar wonen met zorg en ondersteuning daadwerkelijk af te remmen.

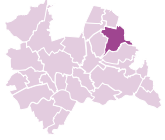
DASHBOARDS EN DATA

Onderzoeksbureau Sinfore ontwikkelde in opdracht van het project Wonen en Zorg 2040 dashboards met prognoses met betrekking tot demografie en de zorgvraag tot 2040 in zorgkantoorregio Utrecht. Deze dashboards zijn openbaar en beschikbaar voor iedereen die zelf aan de slag wil met de onderliggende data. Je vindt de dashboards op

<https://ivvu.sinfore.nl>.

Bron: CBS, PBL, 2022

De sleutel is samenwerking | De betrokken partijen rekenen het tot hun gezamenlijk verantwoordelijkheid om aan de slag te gaan met oplossingen voor Wonen en Zorg in Amersfoort

BETROKKEN STAKEHOLDERS

Zorgorganisaties

Gemeente

Corporaties | ontwikkelaars

Welzijn

Zorgkantoor

WAAROM SAMENWERKEN?

In het verleden was het onderwerp intensieve zorg voor ouderen vrijwel geheel het domein van zorgorganisaties en het zorgkantoor. In de nieuwe situatie verschuift dit van de WLZ naar de Woningwet. Dat betekent dat alle lokale partijen hier een nadrukkelijke rol in krijgen. De oplossing moet gevonden worden in de samenwerking met die zorgorganisaties maar ook in de samenwerking met andere partijen.

Ontwikkelingen hangen in sterke mate met elkaar samen en kunnen niet éézijdig, bijvoorbeeld binnen de zorg, het sociale domein of het fysieke domein, worden opgelost. Om die reden is een integrale visie en aanpak door middel van samenwerking, niet alleen mogelijk, maar ook noodzakelijk.

REGIEROL GEMEENTE

De Rijksoverheid heeft dit ook ingezien en schetst in verschillende beleidsbrieven een belangrijke regierol voor de gemeente in de volle breedte van de opgave, van sociaal domein tot intensieve zorg en de bouw van verpleegzorgplekken. Dat betekent vanuit leiderschap verbinding maken met andere domeinen binnen de gemeente, zoals ruimtelijke ordening en wonen. Ook heeft de gemeente een regierol naar externe partijen, zoals organisaties in zorg en welzijn, woningbouw en inwoners.

In april 2022 is in gemeente Amersfoort het uitvoeringsprogramma 'Wonen en zorg voor (kwetsbare) ouderen in Amersfoort' tot stand gekomen in de samenwerking met partners en partijen uit het werkveld. In het uitvoeringsprogramma is vastgesteld met de stakeholders samen te werken aan het concretiseren en uitvoeren van acties binnen drie actielijnen. Deze actielijnen zijn te vinden in het uitvoeringsprogramma. Uit de drie actielijnen zijn 8 acties geformuleerd waarvan de concretisering en uitvoering wordt gedaan door projectgroepen waarin deelnemers uit het kernteam van het programma wonen en zorg samenwerken.

Voorbeelden van oplossingsrichtingen opgehaald in verschillende gemeenten Project IVVU

Generiek

Bouwen aan vitale en zorgzame wijken

Bewustwording inwoners

- Bewustwording eigen verantwoordelijkheid burger
- Voorzorgmaatregelen
- Vroegtijdig verhuizen naar geschikte woning
- Versterken en onderhouden eigen sociaal netwerk
- Financiële arrangementen

Eigen kracht inwoners

- Versterken sociale structuur en samenhang
- Community building
- Ondersteunen zelforganisatie en inwonersinitiatieven
- Mantelzorgondersteuning
- Verbeteren informatievoorziening zorg en welzijn en burgers
- Reablement

Versterken wijkinfrastructuur

- Geschikt maken woonomgeving
- Ontmoetingsplekken
- Versterken mobiliteit
- Uitbreiding zorg en ondersteuning in de wijk
- Samenwerking zorgorganisatie en woningcorporatie op complexniveau
- Inzet van technologie

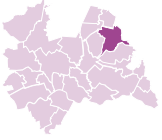
Diversiteit aan geschikte woningen

- Toevoegen geschikte woningen en woonvormen
- Nultredenwoningen
- Geclusterde woonvormen
- Geschikt maken bestaande voorraad
- Herzien toewijzings- en voorrangbeleid

Verpleeghuis van de toekomst

- Openen, moderniseren, en verduurzamen van verpleeghuiszorg
- Toevoegen verpleegzorgplekken

De acties uit het uitvoeringsprogramma wonen en zorg gemeente Amersfoort

Specifiek gemeente

Bouwen aan vitale en zorgzame wijken

Bewustwording inwoners

→ Actie 5: Bewustwording over prettig ouder worden en onderzoek naar terugbrengen seniorenwijzers

Eigen kracht inwoners

→ Actie 7: Omzien naar elkaar

Versterken wijkinfrastructuur

→ Actie 6: Ontwerpeisen voor de leefomgeving
→ Actie 8: Inventariseren van de aanwezigheid en het gebruik van ontmoetingsvoorzieningen

Diversiteit aan geschikte woningen

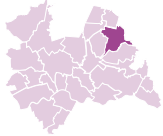
→ Actie 1: Toevoegen van geclusterde woningen in de hoeveelheden en segmenten passend bij de vraag prognose.
→ Actie 2: Detailleren huisvestingopgave 24-uurszorg
→ Actie 4: Onderzoeken waar we woningen geschikter en passender kunnen en willen maken.

Verpleeghuis van de toekomst

→ Actie 3: Onderzoeken waar verpleeghuizen een verbindende rol kunnen spelen in de wijk.

De toelichting op de actielijnen en acties zijn te vinden in het uitvoeringsprogramma. Voor meer informatie over de huidige stand van zaken van de actielijnen kan contact worden opgenomen met Programmamanager wonen en zorg Els van Kooten of Adviseur Wonen Karin de Wit: wonen-zorg@amersfoort.nl

UITVOERINGSPROGRAMMA | In april 2022 is het uitvoeringsprogramma 'Wonen en zorg voor (kwetsbare) ouderen in Amersfoort' tot stand komen. Betrokken partijen gaan samen aan de slag invulling te geven aan de woonzorg opgave.

UITVOERINGSPROGRAMMA

→ In het uitvoeringsprogramma 'Wonen en zorg voor (kwetsbare) ouderen in Amersfoort' is met de stakeholders afgesproken samen aan de woonzorg opgave te werken binnen drie actielijnen. Onderstaan een overzicht van de actielijnen waar gemeente Amersfoort samen met het kernteam in 8 projectgroepen aan werkt.

Actielijn 1 – Voldoende en divers aanbod aan woningen

- a) De gemeente en corporaties werken in samenwerking met marktpartijen aan de toevoeging van geclusterde woningen, in de hoeveelheden en segmenten passend bij de vraag prognose.
- b) De zorgaanbieders en zorgkantoor i.s.m. gemeente, ontwikkelaars en beleggers onderzoeken met elkaar welke huisvestingopgave er is om aan de geprognostiseerde vraag naar 24-uurszorg te kunnen voldoen.
- c) De zorgaanbieders onderzoeken waar verpleeghuizen een verbindende rol kunnen spelen in de wijk.
- d) De corporaties gaan in samenwerking met gemeente en zorg- en welzijnsorganisaties de mogelijkheden verder onderzoeken om woningen passender te maken.
- e) De gemeente en zorg- en welzijnsorganisaties ontwikkelen en implementeren i.s.m. samenwerkingspartners een permanente bewustwordingsstrategie voor ouderen en hun omgeving over prettig ouder worden. We sluiten hierbij aan bij het uitvoeringsprogramma Inclusieve stad – thema Ouder Worden.
- f) De gemeente sluit aan bij de omgevingsvisie en omgevingsplannen om kenmerkende ontwerpeisen rondom gezondheid, toegankelijkheid en veiligheid van de leefomgeving in te brengen bij de grotere gebiedsontwikkelingen.

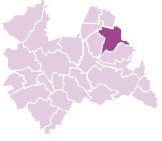
Actielijn 2 Inclusieve wijk

- a) De woningcorporaties en Indebuurt033 onderzoeken samen met huurdersverenigingen en bewonerscommissies bestaande en nieuwe wegen om de banden met hun bewoners aan te halen.
- b) Indebuurt033 inventariseert in samenwerking met de woningcorporaties de aanwezigheid en het gebruik van ontmoetingsvoorzieningen binnen een cirkel van 400 meter van seniorencomplexen binnen specifieke wijken.

Actielijn 3 Passende zorg en ondersteuning

- a) De zorgaanbieders, Indebuurt033 en de woningcorporaties starten met de 'superbuur' voor de zachte landing thuis en als signaalfunctie in de buurt.

(Bron: Uitvoeringsprogramma Wonen en zorg voor (kwetsbare) ouderen in Amersfoort, 2022)

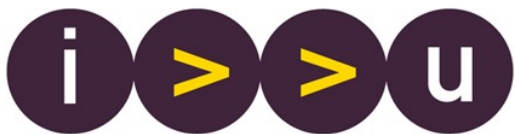

Adviezen voor vervolg

ADVIEZEN VOOR VERVOLG

- Maak de kaartsessie concreet met coalities en het programmatisch aanpakken
- Pak het systematisch én pragmatisch aan
- Samenwerking is de sleutel; zorg voor het formaliseren van samenwerkingen op projecten en initiatieven voor wonen en zorg, inclusief een overkoepelend overleg met alle stakeholders in de gemeente.
- Zorg voor een brede, integrale aanpak op alle gebieden van sociaal domein, eigen kracht van inwoners tot en met goede oplossingen voor modernisering van verpleeghuiszorg.

Colofon

Commissie project Wonen en Zorg 2040

Kees Weevers

Thijs Houtappels

Harry Finkenflügel

Joyce Jacobs

Mariska Tichem

Liesbeth Hoogendijk

Adviserend: Saliha el Habri en Claartje Broeren

Projectteam IVVU

Arnout Siegelaar (projectleider)

Daniel Mogendorff

Sander Konings

Romee van Hunen

24/01/24

